

කුඩා හෝ වතු කෂේත්‍රයේ එලදියනාවට කඳු සහ අතු පිළිකා රෝගයේ බලපෑම

- ප්‍රදීපා ලියනගේ, ජගත් විරසේන , සී.පේ.ලියනආරච්චි , නදීකා කරුණාපීච, ජානක මහින්දපාල , ටී මහින්ද , සමන් රත්නායක , මුදිත් මෙවන්,
- රචී විජේසුන්දර , සරත් අබේසිංහ

ශ්‍රී ලංකා තේ පර්යේෂණායතනය
 සෛව රසායන අණුක ජීව විද්‍යා හා සෛව නාසන ආයතනය
 කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලය

Tea Research Institute of Sri Lanka

රෝග කාරක දිලීරය

- *Botryodiplodia theobromae* (Gadd, 1930)
- *Macrophoma theicola* (Petch, 1949)
- *Phomopsis theae* (Petch, 1945)
- *Leptothyrium theae* (Mulder, 1960)

මෙම දිලීර වලින් බහුතරය

Botryosphaeriaceae කාණ්ඩයට අයත්ය

Tea Research Institute of Sri Lanka

අරමුණු

- කඳු සහ අතු පිළිකා රෝගයට හේතු වන දිලීර අණුක විද්‍යාත්මක ක්‍රම ආශ්‍රයෙන් හඳුනාගැනීම
- රෝගයට හේතු වන දිලීර සංස්ථානික දිලීර නාශක වලට දක්වන සංවිදිතාව පරීක්ෂා කිරීම

නිවැරදි රෝග කාරකයා හඳුනාගැනීම රෝග පාලනය සඳහා ඉවහල් වේ

නියැදි ලබා ගන්නා ලද ස්ථාන

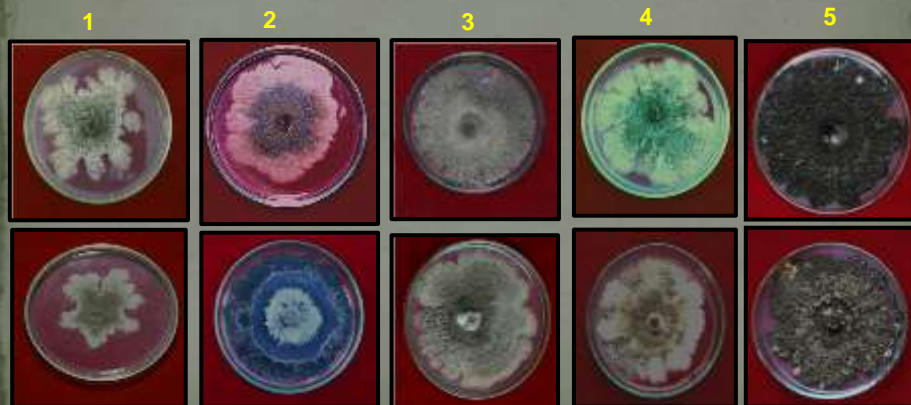
දැන්වීම විශ්ලේෂණය

සමීක්ෂණ විස්තරය	රත්නපුර	ගාල්ල	මාතර	කළුතර	කෑගල්ල
හියැදි ලබා ගත් ස්ථාන ගණන	16	19	9	7	10
ලබා ගත් අතු කැබලි ගණන	960	1140	540	420	600
පිළිකා %	31	43	13	9	11
Botryosphaeriaceae %	85	96	76	75	75
වෙනත් දිලීර %	15	4	24	25	25

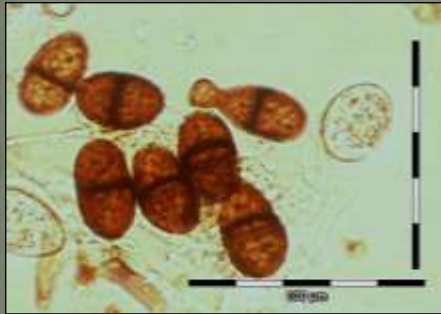
දිලීර විසංගත වල රූපාකාරය

සමීක්ෂණයෙන් Botryosphaeriaceae දිලීර විසංගත 156 එකතු විය

දිලීර විසංගත මූලික රූපාකාර 5 කට කාණ්ඩ ගත කෙරිණි

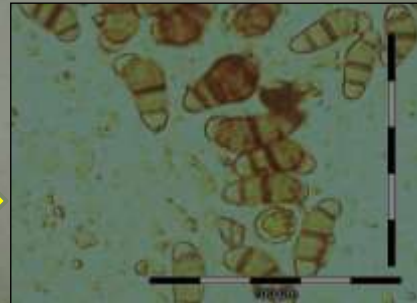

Botryosphaeriaceae වල බීජාණු

← *Lassiodiplodia theobromae*

Botryosphaeria dothidea →

7

දිලීර වල ව්‍යාප්තිය

- *Botryosphaeria dothidea*
- *Botryosphaeria mamane*
- *Lassiodiplodia theobromae*

Botryosphaeriaceae කුලයේ දිලිර

Botryosphaeriaceae කුලයේ දිලිර පීඩාකාරී පාරිසරික තත්වයන් යටතේ වර්ධනය වන දිලිර කාණ්ඩයකි

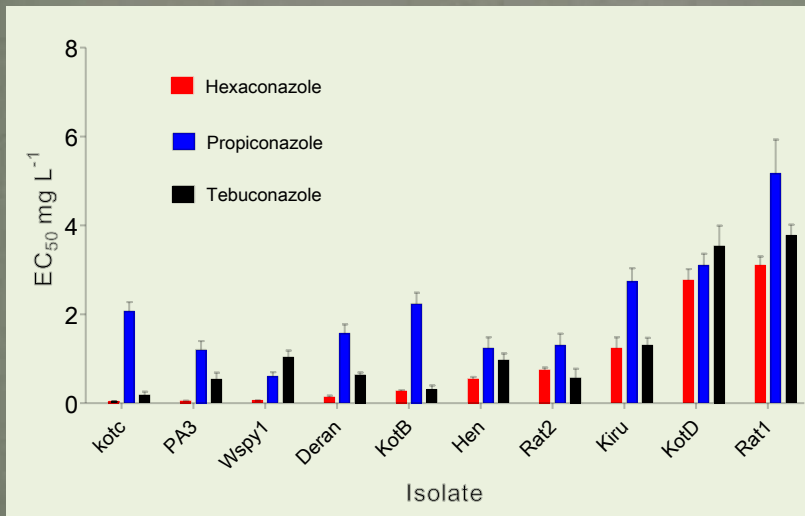
මෙම කුලයේ දිලිර ශාක විශේෂ රාශියකට රෝග ඇති කරයි

➢ තේ නොවන අනෙකුත් ධාරක ශාක

- ✓ අඹ
- ✓ පේර
- ✓ යුකැලිප්ටස්
- ✓ කොකෝවා
- ✓ ග්‍රැවිලියා
- ✓ ග්ලිරිසිඩියා

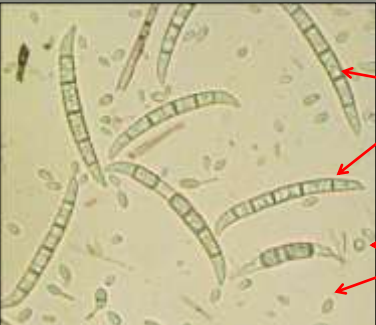
සංස්ථානික දිලිරනාශක සඳහා සංවේදීතාව

Botryosphaeriaceae ඒකලිත සඳහා සංස්ථානික දිලිරනාශක වල සංවේදීතාව

Fusarium spp මගින් ඇතිවන පිළිකා

රත්නපුර හා කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්ක වල තේ වතු ගණනාවකින්ම හමුවූ පිළිකා *Fusarium* spp. මගින් හට ගන්නා බවට පළමු වතාවට මෙම පර්යේෂණයෙන් හෙළි විය

මහාබීජාණු

කුහුඹු බීජාණු

Fusarium spp. මගින් හට ගන්නා පිළිකා සුවිශේෂ ලක්ෂණ සහිතයි

Tea Research Institute of Sri Lanka

11

නිගමනයන්

මෙරට තේ වගාවේ කඳ සහ අතු පිළිකා රෝගය සඳහා හේතු වන දිලීර පිළිබඳ ප්‍රථම සවිස්තරාත්මක අධ්‍යයනයයි

- අතු පිළිකා රෝගය සඳහා හේතු වන ප්‍රධාන දිලීර කාණ්ඩය *Botryosphaeria* වේ
- *Fusarium* විශේෂ තේ වගාවේ කඳ සහ අතු පිළිකා රෝගය සඳහා හේතු වන බව ප්‍රථම වතාවට අනාවරණය කර ගන්නා ලදී
- රෝග පාලනය රෝග කාරකයාට අනුකූල විය යුතුය
- *Fusarium* කඳ සහ අතු පිළිකා රෝගය පාලනය සඳහා ඉක්මන් පාලන ක්‍රම අවශ්‍ය වේ

Tea Research Institute of Sri Lanka

12

උපයෝගීතාව

Botryosphaeria දිලීර, වගාවකට
ආසාදනය වූ පසු මර්දනය අපහසුය

රෝගය පාලනයට වඩා වැළැක්වීම
ඉතා පහසු මෙන්ම වඩාත් ලාභදායක
ක්‍රමය වේ

ධාරක ශාකය

ව්‍යාධිජනකයා

රෝගය

පරිසරය

ධාරක ශාකය ආශ්‍රිත සාධක

- පාත්‍රී ප්‍රභේද වගාව
- දුර්වල පැල සිටුවීම
- ශාකයට සිදු වන යාන්ත්‍රික සහ රසායනික හානි
- ගැඹුරු පැළ සිටුවීම
- කප්පාදුවට පෙර දළ විරාමයක් නොලැබීම
- කප්පාදුවෙන් පසු ඇතිවන නැඹුරුතාව

රෝගයට පාත්‍රී සහ ප්‍රතිරෝධී ප්‍රභේද

පාත්‍රී ප්‍රභේද

TRI 2026
TRI 2023
TRI 3063
TRI 3047

ප්‍රතිරෝධී ප්‍රභේද

TRI 3055
H 1/58
KEN 16/3
TRI 2025
TRI 2027
TRI 4004
TRI 4049

ඉතා පීඩාකාරී පාරිසරික තත්වයන් යටතේ ප්‍රතිරෝධී ප්‍රභේද පවා රෝගයට ලක්වන අවසරා ඇත (H 1/58)

රෝගයට වඩා හිතකර පාරිසරික සාධක

- දැඩි වියළි කාලගුණය
- හිසරු/බාදනයට ලක්වුණු පස
- පසෙහි pH අගය ඉතා අඩුවීම
- පසෙහි කාබනික ද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය අඩුවීම
- ක්ෂේත්‍ර කටයුතු නිසි පරිදි සිදු නොවීම
  - අක්‍රමවත් සෙවන පාලනය
  - නිසි පරිදි බිම් සකස් නොකිරීම
  - දුර්වල ජල වහනය
  - අධික ලෙස පොහොර සහ වල්නාශක භාවිතය

